

Grčaricah proti Dolenji vasi. Za to ustanovitev bodo imeli zasluge dr. Weitloff, znani kričač in hud nasprotnik Taaffejevi vladi, vodja kočevske gimnazije Knapp in pa ljubljanski nadzornik Linhart. Z Weitloffom je prišel celo nek doktor iz Berolina. Na Nemškem nabirajo denar, da bi nas schulvereinci s ponemčevanjem sposobili za Prusijo. A ti schulvereinci so zvite buče in ne ponujajo podpore v dar, ampak samo proti dolžnim pismom od strani dotičnih občin. Po takem mislijo terjati denar nazaj, ako bi se občine ne ponemčile, kakor nameravajo.

— (O potovanji Slovanov v Rim) prinaša obširen popis 7. zvezek časnika: „Weckstimmen für das kath. Volk“ pod naslovom: „Die slavische Pilgerfahrt nach Rom“. Ta potopis prinaša tudi vse tri adrese, nagovor biskupa Strossmayerja in odgovor sv. očeta Leona XIII.; vse v popolni besedi, kakor so pisane in govorjene bile. Administracija tega lista razpošilja zvezek poštne prosto za 12 kr. (Wien I. Weihburggasse 21). Isto tako tudi 4. in 5. zvezek, ki obsega biskup Strossmayerjev pastirski list o Cirilu in Metodu in pa 1. zvezek s spisom dr. Jordanovim o katoliški Bosniji. — Vsi ti zvezki razmotravajo obširno vprašanje o slovanskem cerkvenem obredu.

☛ Tiste dijake iz Kranjskega, ki so dovršili 6 razredov gimnazije ali pa realke in želijo državno štipendijo s 300 gold. za obiskovanje kmetijske šole Tečen-Liebwerdske na Češkem, in druge, ki so dovršili 4 razrede imenovanih šol in želijo štipendijo tudi s 300 gold. za kmetijsko šolo v Mödlingu poleg Dunaja, opozorujemo, da s 12. dnevom tega meseca preteče obrok za vlaganje prošinj pri družbi kmetijski kranjski, kakor je bilo razpisano v 33. listu „Novic“.

Prošnja za Janežičevo „Cvetje“.

Res prava težava je s slovenskim berilom na gimnaziji v 7. in 8. razredu. Če hoče človek kaj spremeniti za čitanje, pa nima dotičnih knjig. Ko je izhajalo Janežičevo „Cvetje“, imeli smo tukaj nad 40 naročnikov, sedaj pa so se vse te knjige razpršile, imamo samo 3 eksemplare.

Tisti gospodje, kateri so onih let študirali na novomeški gimnaziji — pa tudi drugi — prošeni so prav vljudno, naj blagovolijo poslati:

a) Sofoklov Ajant (poslovenil M. Valjavec, l. 1863.);

b) Wiljem Tell (poslovenil Cegnar 1862.);

c) Maria Stuart (poslovenil Cegnar 1861.).

Rad bi spravil skupaj vsakega kakih 10 eksemplarov. — Bodi si, da častiti gospodje posodijo na eno leto, bodi si, da prodajo, naj zapišejo ime na knjigo, naznanijo pošto dotično, ter blagovolijo poslati v Novomesto.

P. Ladislav Hrovat.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Nj. veličanstvo cesar se je 31. dne u. m. z velikim spremstvom podal v Mezö-Kövesd na Oggersko, kjer ostane 9 dni pri velikih vojaških manevrih. — 9. dne t. m. gre v Miskolcz, kjer ostane 7 dni. — 17. dne t. m. zvečer pa gré v Gödöllö.

— Prihodnjemu državnemu zboru predloži, kakor se sliši, vlada: vojno postavo, sprejem zahodne železnice v vladno gospodarstvo, vprašanje o vseučilišču pražkem in o gališki transversalni železnici, postavo o borznem davku in pa obrtnijsko postavo, katero je neki vlada posebno marljivo razpravljala zato, da se vendar en-

krat zadosti upravičenim željam obrtnikov (rokodelcev). — Sliši se tudi, da od druge strani se državnemu zboru izročijo predlogi, naj bi se po prevdanku njegovem po postavni poti kaj storilo za spodobnejše obhajanje nedelj in praznikov.

— O programu ministra Taaffe-a poroča „Nord. Allg. Zeitg.“ tako-le: V prvi vrsti, pravi ta list, bode vlada skušala izpeljati vprašanje o upravni reformi. Ministerstvo bode skušalo to vprašanje ugodno rešiti ne meneč se za razne predsodke. Druga naloga, ki si jo je postavilo ministerstvo, je reorganizacija železnic. Na tem polju je jako slabo gospodarila ustavoverna vlada. Dalje bode vlada skušala vravnati obrtnijstvo. Vlada si bode prizadevala, da v prihodnjem zasedanji spravi novi obrtni zakon v življenje. Največjo pozornost pa obrača vlada razmeram v kmetijstvu, ker je prepričana, da se je ravno tu do zdaj največ grešilo. Podpiranje in pomnožitev kmetijskih šol je daljna naloga vladina.

— Stavbeno vodstvo avstrijskih državnih železnic je razpisalo oklic za ponudbe o šinah, ki se bodo potrebovale za predarelsko železnico. Do zdaj je potreba preračunana na 11.100 bačev (ton) do l. 1883. Pred nekaj časom je Elizabetna zapadna železnica oddala napravo t.kih šin nekemu avstrijskemu mešetarju, ki bi bil v Avstriji mogel sam napraviti jih komaj 4000 bačev, 11.000 pa bi jih se bilo moralo — se ve da za mastno provizijo — naročiti pri rudarjih na Angleškem, Francoskem in Nemškem, toraj v tujih deželah. Sedanji minister trgovstva baron Pino je pa — kar nas veseli povedati — to pogodbo razrušil in šine naročil po čisto enaki ceni pri več avstrijskih fužinarjih. Človek bi mislil, da bo tako ravnanje ministrov, ki podpira domačo obrtnijo, vsakemu po volji, in da mu bodo vsi časniki ploskali; a ne! Dunajski judovski listi so se potegnili za tujstvo in štejejo ministru za velik greh to, da je domačim obrtnikom naklonil delo in zaslužek. Se ve, je uže kak Izak ali Abraham prišel ob provizijo, katero so mu tujci obljubili!

— Novo imenovani knezonadškof dunajski Ganglbauer bo 11. dne t. m. slovesno vpeljan na svoje stolico na Dunaji.

— Vsi liberalni časniki dunajski veselja poskakujejo, da so pri zadnjih volitvah na Francoskem zmagali republikanci. „N. fr. Presse“ še posebno poje glorio, da so propadli monarhični zarotniki „die monarchischen Verschwörer“ in pa privrženci zakonite (legitimne) monarhije. A vendar se vkljub vsemu temu liberalci hlinijo, da oni so avstrijski patriotizem v štant vzeli, ali, kakor „Kärnt. Volksst.“ pravi, „die Generalpächter des österreichischen Patriotismus sind“. — Isto tako rovaajo liberalci zdaj zoper Rusijo, ker je avstrijska vlada v Premislu dva ruska viša oficirja neki zato zasačila, ker sta si obrisa galiških trdnjav napravljala, in ker se sliši, da ruska vlada podkupuje Avstrijance z rubelji. Koliko je o uni zadevi resnice, se danes še ne vé, ker je cesar naš sam ukazal, naj se izpustita zaprta ruska oficirja, — kakega ruskega rublja pa še nikdo na Oggerskem ni v roke dobil, čeravno je res, da po ukazu ministra Tisze magjarski panduri jako marljivo vohajo po ruskih rubljih.

Iz Gorice. — S podporo visokega c. kr. kmetijskega ministerstva priredi tukajšnje c. kr. kmetijsko društvo po deželi javna predavanja o trtni uši (flokseri), katere bode izvrševal g. Al. Štrekelj. Podučevalo se bode: dne 8. septembra t. l. v Tomaji in Štanjelu, — 11. septembra v Šmarjah dol. Branici, — 18. v sv. Križi in Kamnjah, — 25. v Škrbini in Pervačini, in dne 2. oktobra v gornjem Cerovem in Pevmi.

— Na deželni kmetijski šoli v Gorici se začne nov tečaj teoretično-praktičnega poučevanja dne 15. septembra t. l. Kot gojenci sprejmó se v slovenski oddelek: a) mladenči, kateri so dosegli 16. leto; b) znajo zadostno brati in pisati, kar se dokaže po sprejemni preskušnji; c) so krepke postave in izkažejo dobro нравno vedenje. Za vsak oddelek, italijanski in slovenski, je odločenih 8 štipendijev po 100 gold., ki se podelé sinovom poljedelcev.

Iz Trsta. — Dva popotna učitelja: enega za Istro in enega za Goriško vzame vsled določbe kmetijskega ministerstva tržaška vlada v službo. Poučevati morata znati v obeh deželnih jezikih in v vseh predmetih, ki se poučujejo na pr. na goriški kmetijski šoli. Hodila bosta po določbah tržaške vlade po raznih krajih in vaséh poučevati, vsaj 30krat v letu. Plača 1000 gold. in 500 gold. za poti. Prvo leto je samo za poskušnjo. Prošnje se oddajo c. kr. namestništvu v Trst do 10. septembra t. l.

— Za tržaško razstavo je v proračun postavilo trgovinsko ministerstvo 30.000 gold. državne podpore, ker je ministerstvo za poljedelstvo dovolilo 10.000 gold., tedaj bo državne podpore 40.000 gold., ako to dovoli državni zbor.

Iz Koroškega. — Kako hvalo dunajski prof. Suess (jud), eden najiskrenejših zagovornikov onega načela, da morajo otroci 8 let v šolo hoditi, poje nemškimi Koroščem, kaže njegovo pismo do krajnega šolskega sveta v Šmartnem poleg Belaka, ki se po poročilu „Kärnt. Volksst.“ takole glasi: „Hvala Vam lepa za prijazni mi Vaš dopis, častiti gospodje! Mi smo tukaj na Dunaji zmerom jako ponosni na to, da se Korošci tako zelo odlikujete memo mnogih drugih hribovskih dežel, in še prav posebno pa se sponašam jaz zaradi tega, da koroški poslanci v državnem zboru zmerom na moji strani stojijo in so zmerom med mojimi najljubšimi in najboljšimi prijatelji.“ — Na to pismo odgovarja konservativna „Kärnt. Volksst.“, da se prof. Suess hudo moti, ako misli, da se koroška dežela sklada z njegovimi čenčarijami, ki nasprotujejo konservativni vladi in konservativni večini državnega zbora; naj prof. Suess tudi nikar ne misli, da je koroška dežela enih misli z liberalnimi poslanci.

S Tirolov. O nekdanjem ministru poljedelstva Banhansu se je govorilo, da ne zna razločiti pšenice od detelje. Sedanji minister Falkenhayn pa se na svojem potovanju tukaj tako vede in kaže, da povsod dober vtis napravlja. Ogleduje živino in polje, ker hodi veliko peš, poprašuje to in ono in kaže, da ni nevednež v gospodarskih in kmetijskih zadevah. Še celó živino ogleduje, ne samo polja in gozdov. Ljudem se o tem zelo prikupuje.

Iz Zagreba. — Čem bliže so nove volitve v deželni zbor, tem težji leži roka državnega pravdnštva na „Obzoru“, ki kot glasilo neodvisne narodne stranke se pogumno bojuje zoper magyarizem, ki se „mit dem Feigenblatt“ hlini za „dobregra Hrvata“. Dan za dnevom mora „Obzor“ napravljati po dva izdanja, da v izdanji kaže, koliko člankov bilo je v 1. izdanji „zaplenjenih.“

— Visoko spoštovanega pl. Matija Mrazovića, bivšega župana zagrebškega, je zadela britka osoda, da mu je njegov edini, 32 let stari sin Ladislav, odlični, neumorno delavni rodoljub, umrl. „Obzor“ piše: „No danas plaču i do vieka će plakati njegovi mili roditelji; danas plačemo mi i s nami cieli narod, jer smo izgubili, jednoga borioca iz naših redova, jednoga svečenika iz hrama umjetnosti i književnosti, jednoga tješitelja, našu nadu bolje budućnosti. Pa u cvietu mladih ljetâ, u kojih

se običaje smješiti bujni život, zaskočila je njega jalna smrt!“ — Čuda, da tudi ta članek ni zapadel „zaplenjenju.“

Iz Nemčije. — Za vojake se še premalo denarja potrosi. Na Bavarskem bodo potrebovali za-nje zopet 4 milijone mark več, tako, da bo vsega skup okoli 46 milijonov mark. Toraj pride na vsacega človeka vojaškega davka 9 mark (okoli 5 gold.). — Vsi davkoplačevalci v Nemčiji plačujejo zdaj 2180 milijonov mark, pride na človeka po 60 mark, na rodovino po 300 mark. Le tje, komur se po Nemčiji sline cedé!

Iz Švice. — Ruskemu beguncu knezu Petru Krapotkinu, ki je živel v Genovi (Genf) in se vdeleževal vseh nihilistovskih shodov, je švicarska vlada prepovedala daljno bivanje v Švici.

Iz Laškega. — Vlada se je zdaj živo potegnila za postavu o varstvu papeževem. To se vidi, kakor da bi se bila vstrašila drugih vlad, ki so se potegnile za varnost papežev. Morda se pa bojé tudi, da, če bi papeža ob varstvo spravili, bi prišla tudi Umbertova monarhija v nevarnost, kar pa najvišim krogom pri vsem njihovem drugem radikalizmu nikakor ne diši.

— Italijani in avstrijski ustavoverci še vedno govoré o nemški, avstrijski in italijanski zvezi. Nemški listi govoré, kakor da bi bili vsi avstrijski narodi zadovoljni stako zvezo. Nasvetujejo tu pa tam Italijanom, naj bi popustili namere na Trst, Reko, južno Tirolsko, potem naj se zvežejo z Avstrijo. Kakor da bi se dal laški želodec nasititi!

Francoska. — Gambeta je bil le enkrat voljen. Celó njegovi prijatelji so strašno razkačeni nad judovskim prebivalstvom v Algeriji, ki so po večem krivi, da so Arabci tako hudi na Francoze. Toraj judje uže povsod presedajo ljudem.

Angleška. — Državni zbor je prenehal. Stolni govor se glasi, da je zunaj povsod vse prijateljsko. O Irski pravi kraljica, da se bodo sedanje stroge naredbe mogle kmalu olajšati ali popolnem odpraviti.

Iz Rumunije. — Ogerski listi so zadnji čas hudo zaupili zoper Rumunce, češ, da so mejo prestopili. Natančna preiskava pa je pokazala, da prav nič ni res, in tako se je magjarsko sovraštvo zopet enkrat hudo blamiralo.

Iz Bosne. — Uprava dežele noče nič kaj naprej; v treh letih bodo imeli uže četrtega deželnega namestnika. Se ve, da ne bo nič, če bodo hoteli Bosno ponemčiti ali pomagjariti. Ako bodo obsuli deželo s tujimi uradniki, ki ne umejo ne deželnega jezika, ne poznajo razmer in ne šeg naroda, bodo tako malo opravili, kakor nekdanj na Laškem v Lombardiji, povsod si bodo naklonili le mržnjo. Tudi če premené vojaško vlado v civilno, ne bo nič, dokler se držé sedanjega sistema.

Iz Rusije. — V Petrogradu so zopet zapri več važnih oseb, med temi tudi nekega častnika generalnega štaba, ki je na sumu, da je uže delj časa upornikom naznanjeval vse, kar se je z vojaške strani zoper nje vkrepalo.

Iz Turčije. — Iz Egipta se poroča o novih nemirih nezadovoljnih narodov. Kaj je, se še ne vé.

Žitna cena

v Ljubljani 3. septembra 1881.

Hektoliter: pšenice domače 9 gold. 10 kr. — banašdk 10 gold. 3 kr. — turšice 5 gold. 53 kr. — soršice 7 gold. 50 kr. — rži 6 gold. 66 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 3 kr. — ajde 5 gold. 36 kr. — ovsa 3 gold. 8 kr. — Krompir 3 gold. 3 kr. 100 kilogramov.